

LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Reģ.nr. 90010248231; Smilšu ielā 1-512, Rīgā, LV-1919
tālrunis: (+371)29178183; e-pasts: info@fdp.gov.lv; mājaslapa: http://fdp.gov.lv

Padomes sēdes protokols Nr. 1 (76)

Rīgā

2025.gada 12.februārī.

Sanāksmi vada:

Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētāja I.Šteinbuka

Piedalās:

Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētājas vietnieks	J.Priede
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	A.Jakobsons
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	U.Kāsiks
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	I.Golsts
<i>Sekretariāts –</i>	
Fiskālās disciplīnas padomes sekretārs	N.Malnačs
Fiskālās disciplīnas padomes makroekonomikas eksperts	V.Zaremba
Fiskālās disciplīnas padomes jurists	I.Jansone

Pieaicinātās personas uz 1. darba kārtības punktu:

Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta direktors, Makroekonomikas nodaļas vadītājs	D.Stikuts
Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta vecākais eksperts	A.Jurša
Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta, Makroekonomikas nodaļas vadītāja vietniece	I.Vēja

Sanāksmi protokolē:

Fiskālās disciplīnas padomes jurists
2025.gada 12. februāra sanākums sākas plkst. 15:00

I.Jansone

Sanāksmes atklāšana – I.Šteinbuka

Fiskālās disciplīnas padomes (turpmāk – Padome) priekšsēdētāja I.Šteinbuka atklāj sanāksmi un izsludina sēdes darba kārtību.

Padome strādā daļēji attālināti un Padomes sēdē izskatāmos jautājumus apspriež tiešsaistes videokonferenču platformā *MS Teams*.

1. Makroekonomikas radītāju prognožu prezentācija

Ziņo: D.Stikuts, A.Jurša

Finanšu ministrija (turpmāk – FM) informē par pieņēmumiem un izmaiņām aktualizētajās makroekonomikas prognozēs, salīdzinot ar 2024. gada jūniju, kā arī par pašreizējo situāciju valsts tautsaimniecībā. Šīs prognozes tiks izmantotas par pamatu Fiskālā strukturālā plāna progresa ziņojuma (turpmāk – FSP) izstrādei laikposmam no 2025. līdz 2028. gadam.

Atjauninot makroekonomiskās prognozes, FM tās pazemināja attiecībā uz 2025.–2028. gadu. To ietekmēja gan ekonomikas stagnācija, gan Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) veiktās nacionālo kontu datu revīzijas.

FM pārstāvji ziņo par attīstību tautsaimniecības nozarēs, ārējā tirdzniecībā, investīcijās un iekšzemes patēriņā. Salīdzinot ar jūnija prognozi, iekšzemes kopprodukta (IKP) pieauguma tempi ir samazināti visiem prognozētajiem gadiem. FM apkopotā informācija liecina, ka galveno Latvijas tirdzniecības partneru makroekonomiskās prognozes arī tiek koriģētas uz leju. Igaunijas, Somijas un Vācijas tautsaimniecības izaugsme 2024. gadā ir vājāka, nekā iepriekš tika gaidīts, un ekonomikā vērojama reģionāla mēroga stagnācija.

Investīcijas un eksports Latvijā 2024. gadā ir bijuši vāji. Ražošanas aspektā redzams, ka rūpniecība, būvniecība un transporta sektori ir piedzīvojuši lejupslīdi. Tomēr jaunākie dati par janvāri liecina par situācijas uzlabošanos ekonomikas sentimenta rādītājos. Lai gan rūpniecībā joprojām būtisks faktors ir nepietiekams pieprasījums, tā nozīme sāk mazināties. Vienlaikus pieaug to uzņēmumu skaits, kas norāda, ka to darbībā nav saskatāmi ierobežojošie faktori.

Prognozēs netika ņemti vērā iespējamie riski, kas saistīti ar ASV uzsāktiem tarifu kariem, jo šobrīd tie ir grūti kvantificējami. Tomēr tiek sagaidīta tirdzniecības restrukturizācija, kuru FM ir identificējusi kā potenciālu risku, kas var negatīvi ietekmēt ekonomikas izaugsmi. Jāņem vērā, ka tirdzniecība nav vienīgais veids kā ASV politika var ietekmēt globālo ekonomiku.

Inflācijas kontekstā joprojām saglabājas augsto pārtikas cenu ietekme un tiek prognozēts, ka pašreizējais gāzes cenu kāpums var ietekmēt nākamās apkures sezonas tarifus. Algu pieaugums šajā gadā, visticamāk, nebūs tik straujš kā iepriekš.

FM kā galvenos riskus ekonomikai atzīmē:

- iespējamās tirdzniecības karus,
- ģeopolitisko spriedzi,
- Eiropas Centrālās bankas (ECB) procentu likmju lēnāku samazināšanos, nekā sākotnēji cerēts,
- kavēšanos Eiropas Savienības fondu apguvē, u.c.

Ņemot vērā aktuālo informāciju par ekonomikas attīstību, FM ir izstrādājusi konservatīvas un piesardzīgas prognozes 2025. gadam un turpmākam periodam. Augstas nenoteiktības apstākļos prognozēšana attiecībā uz 2025.–2028. gadu ir īpaši izaicinoša.

Klātesošo diskusija par makroekonomikas radītāju prognozēm, pieņēmumiem un riskiem.

I. Šteinbuka jautā, vai investīciju prognozēs ir ņemtas vērā tikai Eiropas Savienības (ES) fondu investīcijas, vai arī privātās investīcijas.

A. Jurša atbild, ka tiek ņemtas vērā gan privātās, gan publiskās investīcijas, jo nākamajā gadā ekonomikā ieplūdis ļoti apjomīgi ES fondu līdzekļi. Tā kā procentu likmes sāk mazināties, arī uzņēmumiem ir lielāka interese par iespējām saņemt kredītus sava biznesa attīstībai un investīcijām.

N. Malnačs jautā, vai prognozēs ir ierēķināta ietekme, kas varētu rasties no ASV administrācijas lēmumiem.

D. Stikuts atbild, ka šie faktori ir identificēti kā riski, tomēr pašlaik vēl nav iespējams kvantificēt to ietekmi, piemēram, attiecībā uz tarifu karu attīstības scenārijiem. Tāpēc FM tos atzīst par riskiem, bet pagaidām neiekļauj prognozēs.

U. Kāsiks jautā, vai jaunais Eiropas Savienības (ES) fiskālais regulējums ir ietekmējis makroekonomiskās aplēses un kā ilgtermiņā izdevumu trajektorijas kontroles faktori var izpausties makroekonomikas jomā.

D. Stikuts atbild, ka izdevumu trajektorija ir ierobežojums, kas jāievēro, veidojot fiskālo politiku un no tās nedrīkst novirzīties. Šis ierobežojums var ietekmēt ekonomiku kopumā.

I. Golsts jautā, kāpēc tiek prognozēts, ka inflāciju ietekmēs pieaugošās gāzes cenas, ņemot vērā, ka ASV politika ir vērsta uz naftas un gāzes ieguves palielināšanu.

A. Jurša atbild: "Pašlaik gāzes cenas ir pieaugušas, reaģējot uz augstu pieprasījumu. Inflāciju varētu ietekmēt, ja gāzes cena no pašreizējiem, aptuveni, 60-70 EUR/MWh pazeminātos līdz 40 EUR/MWh. Tomēr nākamajā apkures sezonā varētu izpausties pašreizējo augsto gāzes cenu ietekme.

V. Zaremba jautā par pamatojumu prognozētajai IKP deflatora lejupvērstajai tendencei, ņemot vērā, ka inflācijas prognoze vidējā termiņā saglabājas 2,5% līmenī.

Otrais jautājums attiecas uz potenciālā IKP līmeni, kas novērtēts ievērojami zemāks nekā iepriekšējos gados. Vai tas ir saistīts ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) revīzijas rezultātiem vai ar strukturālām pārmaiņām ekonomikā?

Trešais jautājums ir par izlaides starpību – 2025. gadā tā tiek prognozēta (-1,5%), kas ir zemāka nekā 2024. gadā (-1,2%), savukārt 2026. gadā tā uzlabojas līdz (-1%) un turpina pieaugt turpmākajos gados. Ar ko ir saistīts šāds 2025. gada rezultāts?

D. Stikuts atbild, ka lejupvērstā tendence ir saistīta ar negatīvo vērtību sabiedriskā patēriņa deflatoram. Potenciālā IKP līmeņa novērtējums ir saistīts ar CSP veiktajām nacionālo kontu revīzijām, kuru rezultātā IKP vērtības tika pārskatītas uz leju, sākot no 1995. gada. Savukārt izlaides starpība 2025. gadā ir zemāka, jo reālais IKP būs mazāks attiecībā pret potenciālo IKP nekā 2024. gadā.

Nolēma:

1.1. Pieņemt zināšanai FM iesniegto informāciju par makroekonomikas rādītāju prognozēm.

I.Šteinbuka – par;

I.Golsts – par;

A.Jakobsons – par;

U.Kāsiks – par;

J.Priede - par.

2. Iekšējā diskusija par makroekonomikas rādītāju prognozēm

Klātesošie diskutē par FM iesniegtajām un FM komentētajām makroekonomikas rādītāju prognozēm. Padomei nav būtisku iebildumu par Finanšu ministrijas iesniegtajām makroekonomikas rādītāju prognozēm kopumā. Padome apstiprina FM makroekonomiskās prognozes FSP 2025.–2028. gadam, uzskatot tās par konservatīvām. Tomēr padome vērš uzmanību, ka prognozēs nav ņemtas vērā jaunākās ģeopolitiskās tendences attiecībā uz ASV tirdzniecības politiku, kā arī militārā sektora pieaugošo nozīmi ekonomikā gan izdevumu, gan ieņēmumu aspektā. Padome apzinās, ka pašlaik šie faktori ir grūti kvantificējami un aicina ņemt tos vērā, izstrādājot turpmākās prognozes. Padome vērš uzmanību uz pašlaik aktuālo risku kopumu, kas var negatīvi ietekmēt prognozēto ekonomiskās izaugsmes trajektoriju.

- Joprojām turpinās ļoti saspringta un nenoteikta drošības situācija reģionā, pastiprinoties hibrīduzbrukumu riskiem.
- Reģionālā un globālā ekonomiskā nenoteiktība.
- Iespējamā Ķīnas preču ekspansija Eiropā.
- Zems ārējais pieprasījums un eksporta vājums.
- Strukturālās problēmas darba tirgū un Latvijas konkurētspējas samazināšanās.
- Darba samaksas pieaugums sabiedriskā sektorā var radīt papildus spiedienu algu kāpināšanai privātā sektorā, kas apstākļos, kad ekonomika aug lēni būs izaicinoši.
- Inflācijas impulsi pakalpojumu un pārtikas sektoros.
- Energoresursu cenu svārstības.
- Joprojām pastāv un pieaug riski, kas saistīti ar publisko akciju sabiedrību finanšu vadību, īpaši transporta sektorā.

Nolēma:

2.1. Apstiprināt FM iesniegtās makroekonomikas rādītāju prognozes.

2.2. Uzdot Padomes makroekonomikas ekspertei V.Zarembai noformulēt apkopojošu viedokli par sēdē diskutēto.

2.3. Uzdot Padomes sekretariātam sagatavot un nosūtīt FM Padomes viedokli, ievērojot

noslēgto Vienošanos par sadarbību.

I.Šteinbuka – par;
I.Golsts – par;
A.Jakobsons – par;
U.Kāsiks – par;
J.Priede – par.

2025.gada 12.februāra sanāksmi slēdz plkst. 17:00.

Padomes priekšsēdētāja

I.Šteinbuka

Sēdes sekretāre

I.Jansone

I.Jansone 29495878
Inga.Jansone@fdp.gov.lv